

**UCHWAŁA NR 102.XXVIII.2020**  
**RADY GMINY WIĄZOWNA**

z dnia 24 listopada 2020 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz  
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wiązowna na rok 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 4<sup>1</sup> ust.1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.), art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.) oraz po przeprowadzeniu konsultacji społecznych uchwala się, co następuje:

**§ 1.** Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 w Gminie Wiązowna, w treści załącznika do uchwały.

**§ 2.** Do dnia 31 marca 2022 r. Wójt Gminy Wiązowna przedstawi Radzie Gminy Wiązowna roczne sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wiązowna za rok 2021.

**§ 3.** Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wiązowna.

**§ 4.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady

**Andrzej Cholewa**

## **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wiązowna na rok 2021**

### **I. Wprowadzenie**

§ 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wiązowna na rok 2021 określa zadania w zakresie profilaktyki uzależnień oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków w roku 2021. Podstawą niniejszego dokumentu są zadania własne gminy, wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Dokument zawiera propozycje planu działań zgodnych zarówno z kierunkami zawartymi w tych ustawach, jak i z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 2. Ileć w niniejszym Programie jest mowa o:

- 1) Programie - należy przez to rozumieć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 2) Komisji - należy przez to rozumieć Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Gminie - należy przez to rozumieć Gminę Wiązowną;
- 4) Zespole Interdyscyplinarnym - należy przez to rozumieć Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 5) Wójcie – należy przez to rozumieć Wójta Gminy Wiązowna;
- 6) PARPA – należy przez to rozumieć Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 7) KBPN – należy przez to rozumieć Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

### **II. Podstawa prawna działań profilaktycznych wynikających z realizacji Programu**

§ 3. Gmina prowadzi działania ukierunkowane na aktywne przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym oraz minimalizowanie tych, które już występują. Realizacja powyższych zadań opiera się na następujących dokumentach prawnych:

- 1) Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
- 2) Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.);
- 3) Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218);
- 4) Ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2365 z późn. zm.);
- 5) Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);
- 6) Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1057).

§ 4. Program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii, stosownymi uchwałami Rady Gminy Wiązowna.

§ 5. Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy. Działania podejmowane przez Gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkohol są skierowane do wszystkich mieszkańców - również tych niepijących. Będą wśród nich między innymi osoby dorosłe, młodzież, dzieci, kierowcy, kobiety w ciąży, sprzedawcy alkoholu, nauczyciele.

§ 6. Polityka wobec problemów alkoholowych dotyczy całej populacji, a nie tylko stosunkowo wąskiej, w porównaniu z całą Gminą, grupy osób uzależnionych. Zgodnie z nowoczesnym podejściem do problematyki alkoholowej nie przypisuje się szkód wyrządzanych przez alkohol wyłącznie alkoholikom i osobom pijącym alkohol, lecz całej populacji, ponieważ na szkody związane z alkoholem jest narażony każdy. Do grupy podwyższonego ryzyka będą należały np. osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w rodzinach osób uzależnionych, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol czy osoby pijące w sposób ryzykowny.

§ 7. Celem zaproponowanej w Programie lokalnej polityki alkoholowej są działania na rzecz ograniczenia i zapobiegania szkodom spowodowanym przez alkohol, narkotyki i inne substancje psychoaktywne.

### **III. Problemy związane z uzależnieniami na terenie Gminy na podstawie diagnozy problemów społecznych oraz innych badań**

§ 8. Diagnoza sytuacji problemów alkoholowych występujących w Gminie powstała w oparciu o materiały własne urzędu, dane statystyczne pozyskane od realizatorów Programu, instytucji działających w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Wykorzystano również dane z diagnozy zagrożeń społecznych, w tym związanych z używaniem alkoholu i środków psychoaktywnych na terenie Gminy. Wśród uczniów szkół i dorosłych respondentów przeprowadzono badanie ankietowe, którego celem było przedstawienie aktualnych problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy domowej dotyczących mieszkańców Gminy.

§ 9. Z badania wynika, że jednym z najpoważniejszych problemów społecznych na terenie Gminy jest alkoholizm, w tym także spożywanie alkoholu przez dzieci i młodzież. Zdaniem wielu dorosłych mieszkańców alkohol jest łatwo dostępny dla osób nieletnich, a także osób nietrzeźwych. Osoby nieletnie zdobywają alkohol prosząc obcych ludzi o zakup lub dzięki starszym kolegom. Dzieci i młodzież szkolna, a także osoby dorosłe mają błędne wyobrażenia na temat alkoholu. Kolejnym ważnym problemem społecznym jest uzależnienie nikotynowe wśród dzieci i młodzieży, a papierosy są dla nich łatwo dostępne. Zażywanie środków psychoaktywnych nie jest powszechnym problemem na terenie Gminy, ale być może społeczna wiedza na temat skali zjawiska nie jest wystarczająca. Uczniowie czerpią informacje na temat substancji psychoaktywnych głównie z telewizji i internetu, a w dalszej kolejności ze szkoły. Bardzo wielu mieszkańców było świadkami przemocy, a niepokojąco duża część doświadcza jej również osobiście. Przemoc bywa stosowana w miejscach publicznych, takich jak szkoła czy praca. Poważnym problemem jest przemoc w rodzinie.

§ 10. Według szacunków PARPA: ok. 2% Polaków jest uzależnionych od alkoholu (800 tys.), ok. 5-7% pije szkodliwie (2-2,5 mln), ok. 4% żyje w otoczeniu alkoholika jako współmałżonek lub rodzic (1,5 mln), a 4% dzieci (1,5 mln) jest wychowywanych przez rodzica, który jest uzależniony (PARPA, 2014). W 2017 roku w warunkach ambulatoryjnych leczyło się 167 tys. osób. Szacuje się, że w Polsce na współuzależnienie (destrukcyjne towarzyszenie innej osobie w uzależnieniu) – tylko ze względu na występowanie choroby oraz nadużywanie alkoholu – cierpi ok. 3 mln osób. Są to w znacznej większości kobiety. Dzieci i nastolatki nie wlicza się do grupy osób współuzależnionych, mimo że przeżywają chorobę alkoholową rodziców podobnie jak dorośli. Często efektem dorastania w rodzinie alkoholowej jest występujący w dorosłości syndrom DDA (dorosłych dzieci alkoholików). Współuzależnieni oraz dzieci alkoholików są pełnoprawnymi pacjentami placówek leczenia uzależnień. Niestety z takiej pomocy korzysta nadal zbyt mała liczba osób, w dużej części tylko kobiety. Działa tutaj - silnie wpisana we współuzależnienie - presja ukrywania problemu, poczucia wstydu, obawa przed wykluczeniem, myśl, że terapia i tak nie pomoże. Mężczyznom dodatkowo towarzyszy krzywdzący stereotyp: „co za chłop, który z babą sobie nie może poradzić”. Dane PARPA (2014) pokazują również, że istnieje silna korelacja między alkoholizmem a występowaniem przemocy. Szacuje się, że blisko 2/3 dorosłych oraz 2/3 dzieci doświadcza przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym (razem ok 2 mln osób).

§ 11. Na pogłębienie problemu alkoholowego oraz zwiększania się aktów przemocy w rodzinie wpływa również panująca epidemia. Badania przeprowadzone przez Uniwersytet Łódzki wykazują, że w okresie pandemii aż 28% ankietowanych spożywało napoje alkoholowe w sposób ryzykowny. Grupami narażonymi na rozwój problemu nadużywania alkoholu podczas pandemii są m.in. osoby, które wcześniej intensywnie piły alkohol oraz osoby z zaburzeniami i problemami psychicznymi. Izolacja i brak kontaktów z innymi sprzyjały również nasilaniu się przemocy. W najtrudniejszej sytuacji znalazły się dzieci. Organizacje prowadzące telefon zaufania alarmowały o zwiększeniu liczby zgłoszeń od najmłodszych. Duże wyzwanie stoi przed szkołami wraz z rozpoczęciem roku szkolnego. Nauczyciele – po kilkumiesięcznym braku kontaktu „twarz w twarz” lub niekiedy całkowitym braku kontaktu dziećmi i młodzieżą – muszą rozpoznać deficyty emocjonalnej problematyki, z jakimi borykają się uczniowie.

§ 12. Na terenie Gminy w 2019 roku funkcjonowały 28 sklepy spożywczo-przemysłowe, w tym 2 na stacjach paliw, 14 punktów gastronomicznych oraz jeden producent miodów pitnych. W roku 2019 odnotowano spadek punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy z powodu wysiedleń spowodowanych budową drogi S17 i trasy A2, ale mimo to nastąpił wzrost sprzedaży. Poniższe tabele przedstawiają wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy.

| rok  | Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach w rozbiu na rodzaje alkoholi |               |                 |                  |
|------|--------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------|------------------|
|      | piwo                                                                           | wino          | wódka           | razem            |
| 2013 | 4.845.130,34 zł                                                                | 588.968,04 zł | 3.814.408,35 zł | 9.248.506,73 zł  |
| 2014 | 3.664.720,98 zł                                                                | 524.872,21 zł | 6.176.501,90 zł | 10.366.095,09 zł |
| 2015 | 4.608.112,51 zł                                                                | 576.389,34 zł | 3.539.143,94 zł | 8.723.645,79 zł  |
| 2016 | 4.710.379,20 zł                                                                | 677.326,64 zł | 3.677.574,99 zł | 9.065.280,83 zł  |
| 2017 | 4.799.239,70 zł                                                                | 740.015,37 zł | 3.966.348,44 zł | 9.505.603,51 zł  |
| 2018 | 4.708.323,29 zł                                                                | 740.009,52 zł | 3.966.354,29 zł | 9.414.687,10 zł  |
| 2019 | 4.974.558,09 zł                                                                | 767.072,65 zł | 4.138.510,37 zł | 9.880.141,11 zł  |

Tabela nr 1. Wartość sprzedaży alkoholu w sklepach na terenie gminy w rozbiu na rodzaje

| rok  | Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w gastronomii w rozbiu na rodzaje alkoholi |               |               |                 |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|-----------------|
|      | piwo                                                                              | wino          | wódka         | razem           |
| 2013 | 379.695,66 zł                                                                     | 226.346,12 zł | 295.355,87 zł | 901.397,65 zł   |
| 2014 | 436.475,03 zł                                                                     | 201.063,38 zł | 270.358,86 zł | 907.897,27 zł   |
| 2015 | 386.251,73 zł                                                                     | 192.065,78 zł | 295.004,81 zł | 873.322,32 zł   |
| 2016 | 441.940,28 zł                                                                     | 83.409,91 zł  | 280.598,55 zł | 805.948,74 zł   |
| 2017 | 423.751,84 zł                                                                     | 69.509,53 zł  | 286.090,73 zł | 779.352,10 zł   |
| 2018 | 414.877,40 zł                                                                     | 69.512,93 zł  | 286.166,66 zł | 770.556,99 zł   |
| 2019 | 473.090,41 zł                                                                     | 118.679,47 zł | 446.935,84 zł | 1.038.705,72 zł |

Tabela nr 2. Wartość sprzedaży alkoholu w gastronomii na terenie w rozbiu na rodzaje

| Rok  | Wartość sprzedaży we wszystkich punktach (sklepy oraz gastronomia) |
|------|--------------------------------------------------------------------|
| 2013 | 10.149.904,38 zł                                                   |
| 2014 | 11.273.992,36 zł                                                   |
| 2015 | 9.596.968,11 zł                                                    |
| 2016 | 9.871.229,57 zł                                                    |
| 2017 | 10.284.955,61 zł                                                   |
| 2018 | 10.185.244,09 zł                                                   |
| 2019 | 10.918.846,83 zł                                                   |

Tabela nr 3. Wartość sprzedaży alkoholu na terenie gminy w poszczególnych latach

§ 13. Alkohol jako produkt jest legalnym towarem rynkowym, ale ponieważ powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne ustawodawca przez stosowne regulacje prawne stara się ograniczyć rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu. Polityka alkoholowa wpływa na rozwiązywanie problemów związanych z alkoholem za pomocą regulacji o charakterze reglamentacyjnym. Spożywanie alkoholu jest sprawą indywidualną każdego dorosłego konsumenta, ale kiedy jego picie powoduje negatywne konsekwencje dla otoczenia - wkracza prawo. Uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, tzw. politoksycznych, jest problemem społecznym, a także źródłem wielu zaburzeń psychicznych, które wymagają leczenia objawowego i jednocześnie odwykowego. Konieczne jest wzmocnienie roli lekarza rodzinnego. Osoby nadmiernie pijące często nie zdają sobie sprawy z potencjalnych zagrożeń i ryzyka nadużywania alkoholu. Zazwyczaj podczas wizyty lekarskiej nie szukają porady w sprawie picia, tylko pomocy w usunięciu dolegliwości zdrowotnych, których część może mieć związek z używaniem alkoholu. Chcą się ich pozbyć, by móc bez szwanku kontynuować spożywanie substancji.

#### IV. Cel Programu

**§ 14.** Celem głównym Programu jest kontynuacja procesu zmniejszenia skali problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych oraz szeroko pojęta profilaktyka wśród mieszkańców Gminy poprzez dalsze ograniczanie dostępności napojów alkoholowych, motywowanie do leczenia odwykowego osób uzależnionych, wspieranie osób uzależnionych po odbytej terapii środowisk abstynenckich, wspieranie osób współuzależnionych i opieka nad dziećmi z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, jak również prowadzenie kompleksowej i wszechstronnej działalności profilaktycznej.

## **V. Kierunki działań**

**§ 15.** 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz osób współuzależnionych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym wspomaganie zajęć sportowo - rekreacyjnych oraz realizacja programów opiekuńczo - wychowawczych w placówkach oświatowych, świetlicach środowiskowych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, wolontariatu i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych w rodzinie.

5. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

## **VI. Działania do realizacji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom**

**§ 16.** Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych przemocą w rodzinie.

1. Celem zadania jest zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych pijącym w sposób szkodliwy czy ryzykowny oraz osobom dotkniętym przemocą w rodzinie odpowiedniej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, która pozwoli im na utrzymanie abstynencji, poprawę zdrowia psychicznego i fizycznego, nabycie umiejętności potrzebnych do rozwiązania problemów emocjonalnych i rozwój osobisty;

2. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- 1) Współpracę i realizację w poradniach leczenia uzależnień podstawowych i ponadpodstawowych programów terapeutycznych (np. pogłębiony program terapii uzależnienia);
- 2) Realizację w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy lub osób stosujących przemoc;
- 3) Współpracę z lekarzem rodzinnym nad całościowym leczeniem pacjenta uzależnionego;
- 4) Dofinansowanie programów rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia;
- 5) Dofinansowanie doskonalenia zawodowego oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników poradni leczenia uzależnień funkcjonujących na terenie Otwocka;
- 6) Finansowanie superwizji klinicznej pracowników poradni leczenia uzależnienia;
- 7) Prowadzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- 8) Dopuszczenie punktu informacyjno-konsultacyjnego w fachowe publikacje dla terapeutów, materiały edukacyjne dla pacjentów.

**§ 17.** Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Celem zadania jest zapewnienie kompleksowej pomocy specjalistycznej rodzinom, w których występują problemy związane z alkoholem, narkomanią czy przemocą, w formie poradnictwa, edukacji, pomocy specjalistycznej. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- 1) Utrzymywanie i tworzenie oraz dofinansowywanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla osób uzależnionych, ofiar przemocy w rodzinie oraz ich rodzin, którymi są:

- a) Punkty Informacyjno-Konsultacyjne z poradnictwem prawnym oraz w zakresie alkoholizmu, narkomanii, przemocy domowej dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
  - b) świetlice opiekuńczo wychowawcze i socjoterapeutyczne dla dzieci z elementami socjoterapii (diagnoza indywidualna, zajęcia socjoterapeutyczne, praca ze stałymi grupami, realizacja indywidualnych zajęć rozwojowo-terapeutycznych, rozpoznanie sytuacji dziecka, organizacja czasu wolnego, współpraca z rodziną, dożywianie);
- 2) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
- a) motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
  - b) udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
  - c) kierowanie osób zgłaszanych do Komisji na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby),
  - d) kierowanie wniosków do biegłych sądowych ds. uzależnień w przedmiocie uzależnienia od alkoholu aby podjąć decyzję o skierowaniu wniosku do sądu,
  - e) kierowanie wniosków do sądu o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
  - f) udział w postępowaniu sądowym osób uzależnionych,
  - g) edukację publiczną (np. kampanie społeczne), szkolenia, konferencje itp.;
- 3) Organizacja i dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla pracowników instytucji i służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, alkoholizmowi i narkomani;
- 4) Wzmacnianie realizacji procedury Niebieskiej Karty i zobowiązania do leczenia odwykowego. Współpraca z wieloma specjalistami: lekarz, terapeuta, psycholog, pedagog;
- 5) Praca członków komisji w Grupach Roboczych przy Zespole Interdyscyplinarnym.

**§ 18. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz realizacja programów opiekuńczo - wychowawczych w placówkach oświatowych.**

1. Celem zadania jest edukowanie, uświadamianie, kształtowanie prawidłowych postaw i zdolności do dokonywania wyborów wśród całej społeczności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz asertywności zachowawczej. W ramach zadań realizowane będą kampanie edukacyjno-informacyjne mające na celu promocję zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- 1) Prowadzenie w szkołach i innych placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych (rekomendowanych przez PARPA) dla dzieci i młodzieży oraz innych form oddziaływań uwzględniających zagadnienia dotyczące rozwoju umiejętności społecznych, przeciwdziałania uzależnieniom oraz z zakresu edukacji dotyczącej zjawiska przemocy;
- 2) Organizację i finansowanie specjalistycznych szkoleń w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą, w szczególności tych uprawniających do prowadzenia zajęć profilaktycznych;
- 3) Dofinansowanie prowadzenia pozalekcyjnych zajęć rozwijających zainteresowania (np. muzycznych, teatralnych) z obowiązkowym programem profilaktycznym świadomie ukierunkowanym na profilaktykę oraz włączenie dzieci i młodzieży z grup ryzyka do pozytywnej grupy rówieśniczej;
- 4) Realizację środowiskowych programów profilaktycznych, np. projekt „Ferie blisko domu”, „Wakacje blisko domu”;
- 5) Organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży uczestniczącej w pozalekcyjnych programach profilaktycznych (np. świetlice socjoterapeutyczne);
- 6) Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej wśród dorosłych, organizowanie lokalnych kampanii, pikników, udział w aktualnych ogólnopolskich kampaniach np. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na

rodzinę”, „Stop pijanym kierowcom”, konkursów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz stosowaniu przemocy;

- 7) Prowadzenie działań informacyjnych o miejscach udzielania pomocy na terenie Gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień – zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, policja, parafie, szkoły, organizacje pozarządowe, punkty konsultacyjne, świetlice i kluby środowiskowe i socjoterapeutyczne;
- 8) Prowadzenie badań i sondaży, lokalnych diagnoz i ekspertyz pozwalających ocenić aktualny stan problemów, zasobów i efektów podejmowanych działań;
- 9) Przeprowadzenie nowej diagnozy zagrożeń społecznych na terenie Gminy;
- 10) Finansowanie zakupów, materiałów edukacyjnych i sprzętu, produktów niezbędnych do realizacji programów profilaktycznych i terapeutycznych, również imprez profilaktycznych dla mieszkańców;
- 11) Podejmowanie działań edukacyjnych i kontrolnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia z uwzględnieniem nie tylko aspektów prawnych, lecz również obszaru osobistych motywacji (np. postawy rodzicielskie, mity na temat alkoholu) oraz nabycie umiejętności praktycznych np. asertywne odmawianie sprzedaży;
- 12) Prowadzenie działalności w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców przez udział w kampaniach promujących trzeźwość oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych;
- 13) Współpracę z mediami w zakresie propagowania wiedzy dotyczącej profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

#### **§ 19. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, wolontariatu osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych w rodzinie.**

1. Celem zadania jest rozwijanie i doskonalenie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- 1) Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń oraz integracji środowiska zawodowego osób zajmujących się profilaktyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy;
- 2) Powierzenie lub zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań Gminy określonych w Programie;
- 3) Wspieranie działalności organizacji pozarządowych realizujących swoje działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy oraz udzielanie im rekomendacji;
- 4) Przekazywanie materiałów edukacyjno-informacyjnych, publikacji, książek jako pakietów edukacyjno-informacyjnych szkołom, organizacjom pozarządowym i instytucjom zajmującym się profilaktyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- 5) Współpracę merytoryczną w zakresie współrealizacji działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii i przemocą domową, określonych w Programie;
- 6) Promowanie działań profilaktycznych realizowanych przez instytucje, stowarzyszenia i inne osoby oraz w mediach i na stronie internetowej Gminy.

#### **§ 20. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.**

1. Celem zadania jest wspieranie aktywizacji zawodowej osób uzależnionych od alkoholu. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- 1) Współfinansowanie kosztów funkcjonowania Centrum Integracji Społecznej (CIS), proporcjonalnie do udziału w oferowanych zajęciach osób bezrobotnych - uzależnionych od alkoholu;
- 2) Kierowanie osób uzależnionych do CIS-u;
- 3) Współpracę w zakresie pomocy psychologicznej i terapeutycznej osobom uzależnionym od alkoholu a zatrudnionym w CIS.

## **VII. Realizator, partnerzy Programu oraz prowadzone strategie profilaktyczne**

**§ 21.** 1. Realizatorem Programu jest Gmina.

2. Partnerami w realizacji Programu są:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Urząd Gminy Wiązowna;
- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiązownie;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 5) Stowarzyszenie KROKUS-WIĄZOWNA;
- 6) Gminny Ośrodek Kultury;
- 7) Policja;
- 8) Placówki oświatowo - wychowawcze z terenu Gminy;
- 9) Szpital MSWiA w Otwocku;
- 10) Poradnia Leczenia Uzależnień w Otwocku;
- 11) Oddział Odwykowy Szpitala Psychiatrycznego w Pruszkowie;
- 12) Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Wiązownie i Gliniance;
- 13) Organizacje pozarządowe i pożytku publicznego;
- 14) Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 15) Krajowe Biuro ds. Narkomanii;
- 16) Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej;
- 17) Stowarzyszenie „Niebieska Linia“.

**§ 22.** Prowadzone strategie profilaktyczne:

- 1) Strategia informacyjna, której celem jest dostarczanie informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru;
- 2) Strategia edukacyjna, której celem jest rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych;
- 3) Strategia alternatyw, której celem jest pomoc w zaspokajaniu ważnych potrzeb (sukcesu, przynależności) oraz osiągnięcie satysfakcji życiowej przez stworzenie możliwości zaangażowania się w pozytywną działalność;
- 4) Strategia interwencyjna, której celem jest pomoc osobom mającym trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu swoich problemów oraz wsparcie w sytuacjach kryzysowych, udzielanie pomocy specjalistycznej;
- 5) Strategia zmniejszania szkód, której celem jest zmniejszenie szkód indywidualnych i społecznych;
- 6) Strategia rozwoju zasobów środowiskowych, której celem jest wprowadzenie zasad i norm, przepisów które będą polegały na podjęciu współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w zakresie profilaktyki, ustaleniu wspólnych standardów mających na celu stworzenie środowiska sprzyjającego prawidłowemu, wolnemu od używek rozwojowi dzieci i młodzieży.

## **VIII. Przewidywane efekty**

**§ 23.** Przewidywane efekty realizacji zadań przyjętych w Programie to:

- 1) Zmniejszanie liczby osób uzależnionych od alkoholu na terenie Gminy;
- 2) Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej negatywnych skutków: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, cyberprzemocy, fonoholizmu;
- 3) Poszerzenie wiedzy mieszkańców Gminy na temat sposobów radzenia sobie z problemami alkoholowymi;
- 4) Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym;

- 5) Zwiększenie udziału dzieci i młodzieży w nowych formach konstruktywnego spędzania czasu wolnego;
- 6) Zwiększenie autorytetu wychowawczego rodziców i nauczycieli.

## **IX. Działalność Komisji**

§ 24. Komisja jest powoływana przez Wójta w celu realizacji zadań wynikających z przepisów prawa wskazanych w cz. II Programu. Posiedzenia Komisji zwoływane są i organizowane przez Przewodniczącego Komisji raz na kwartał. Posiedzenie Komisji może zostać zwołane również na wniosek Wójta w razie potrzeby. W celu realizacji zadań Komisja powołuje spośród członków zespoły problemowe.

§ 25. Do zadań zespołu interwencyjno-motywowującego należy:

- 1) Przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego;
- 2) Przeprowadzanie z osobami uzależnionymi rozmów motywujących, mających na celu dobrowolne poddanie się terapii;
- 3) Prowadzenie dokumentacji związanej z procedurą przymusowego leczenia odwykowego i przekazanie jej do właściwego sądu;
- 4) Wspieranie działań na rzecz umocnienia rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez działania profilaktyczne;
- 5) Pełnienie dyżurów doradczych dla osób uzależnionych i współuzależnionych, które odbywają się dwa razy w miesiącu, w jeden wybrany dzień tygodnia. Informacje o dyżurach podaje się do publicznej wiadomości.

§ 26. Do zadań zespołu kontrolnego należy:

- 1) Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Gminy, lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 2) Kontrolowanie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wizytacje kontrolno - edukacyjne w zakresie przestrzegania zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
- 3) Prowadzenie akcji informacyjno - edukacyjnych wśród mieszkańców Gminy.

§ 27. 1. W skład zespołów wchodzi do 5 członków Komisji. Spotkania zespołów odbywają się w miarę potrzeb. Przeprowadzanie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi odbywają się w obecności nie więcej niż 3 członków.

2. Z każdego posiedzenia Komisji i zespołu przygotowywany jest protokół, który przekazywany jest Przewodniczącemu Komisji w terminie 3 dni od daty posiedzenia. Protokół z posiedzenia Komisji sporządza Sekretarz Komisji, a z posiedzenia zespołu – przewodniczący zespołu lub wskazany członek zespołu. Inne dokumenty z pracy Komisji i jej zespołów przygotowywane są w razie potrzeby.

## **X. Zasady wynagradzania członków Komisji**

§ 28. 1. Przewodniczącemu Komisji przysługuje wynagrodzenie w kwocie 500,00 zł brutto za każde posiedzenie Komisji. Do jego obowiązków należy organizacja pracy Komisji, w tym jej zespołów, a także reprezentowanie Komisji na zewnątrz.

2. Za udział w posiedzeniu Komisji Zastępcy Przewodniczącego Komisji przysługuje wynagrodzenie w kwocie 300,00 zł brutto. Zastępca Przewodniczącego Komisji realizuje obowiązki Przewodniczącego Komisji podczas jego nieobecności.

3. Za udział w posiedzeniu Komisji, Sekretarzowi Komisji przysługuje wynagrodzenie w kwocie 400,00 brutto. Do jego obowiązków należy prowadzenie dokumentacji Komisji oraz wykonywanie czynności administracyjnych.

4. Członkom Komisji, oprócz wymienionych w ust. 1-3, przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji w kwocie 260,00 zł brutto.

5. Za udział członka Komisji w posiedzeniu grupy roboczej przysługuje wynagrodzenie w kwocie 50 zł brutto.

6. Za przewodniczenie pracom Zespołu interwencyjno – motywującego członkowi Zespołu przysługuje 250 zł brutto za każde posiedzenie Zespołu.

7. Pozostałym członkom Zespołu interwencyjno – motywującego przysługuje 175 zł brutto za każdorazowy udział w pracach Zespołu.

8. Za udział w posiedzeniu Zespołu kontrolnego oraz za każdą kontrolę jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych członkowi Zespołu kontrolnego przysługuje wynagrodzenie w kwocie 35 zł brutto.

9. Wynagrodzenie jest płatne na podstawie listy obecności lub oświadczenia o udziale w grupie roboczej.

## **XI. Zasady finansowania Programu**

§ 29. 1. Źródłem finansowania zadań Programu są, zgodnie z art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, środki finansowe z budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz mogą być to również inne środki z budżetu Gminy.

2. Środki, o których mowa w pkt. 1 gromadzone są w budżecie Gminy w dziale 85 - Ochrona zdrowia w rozdziale 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi i rozdziale 85153 - Przeciwdziałanie narkomanii.

3. Komisja przedstawia Wójtowi propozycje zadań wynikających z Programu, dofinansowanymi z budżetu Gminy.

4. Środki na realizację Programu niewykorzystane w danym roku kalendarzowym, przechodzą do wykorzystania na realizację Programu w roku następnym.

## **XII. Ewaluacja Programu**

§ 30. 1. Oceny stopnia realizacji Programu można dokonać poprzez wskaźniki monitoringu:

- 1) liczby wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcia terapią skierowanych do Komisji;
- 2) liczby wniosków skierowanych do biegłych sądowych ds. uzależnień w celu przekazania wniosków do sądu;
- 3) liczby wniosków skierowanych przez Komisję do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego;
- 4) liczbę osób przyjętych przez Punkty Informacyjno – Konsultacyjne;
- 5) liczby dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi w szkołach;
- 6) liczby i efektów kontroli punktów obrotu napojami alkoholowymi.

2. Wyciągnięcie wniosków do przygotowania Programu na 2022 rok.

3. Podstawowym źródłem informacji do opracowania ewaluacyjnego podsumowania Programu będą pisemne informacje przedstawione przez realizatorów poszczególnych zadań uwzględniające zgodność zrealizowanych zadań z przyjętymi założeniami oraz zgodność wydatkowania środków finansowych na realizację poszczególnych zadań w Programie.

## **XIII. Kontrola realizacji Programu**

§ 30. 1. Program obejmuje zadania do realizacji od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2021 r.

2. Komisja ustala szczegółowy zakres działań wynikających z Programu, wnioskując jednocześnie o przeznaczenie na ten cel środków w budżecie Gminy.

3. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Wójt, podejmując niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia wyznaczonych celów.

## Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4<sup>1</sup> ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1492) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. W myśl ww. ustawy realizacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu prowadzona jest w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalany corocznie przez Radę Gminy. Program ten uwzględnia również zadania własne gminy w zakresie profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 322 z póź. zm.).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wiązowna na rok 2021 został opracowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy Wiązowna. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach poprzednich. Określa lokalne propozycje działań w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywaniem szkodliwych używek oraz związanych ze zjawiskiem przemocy. W stosunku do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wiązowna na 2020 rok dokonano wzmocnienia opieki nad młodzieżą i uzależnionymi mając na uwadze problemy wynikające z trwającej na całym świecie pandemii COVID-19.

Program jest adresowany do całej społeczności mieszkańców gminy Wiązowna ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, do osób z grup ryzyka, do dzieci i młodzieży, a także osób zajmujących się problemami alkoholowymi zawodowo.

Środki na realizację tych zadań są pozyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy opracowany na dany rok. Zgodnie z art. 18<sup>2</sup> ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą być wykorzystywane jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele. Uchwała rodzi skutki finansowe z działu 851 rozdział 85153 i 85154.

Program został poddany konsultacjom w terminie od 6 listopada do 20 listopada 2020 r. celem uzyskania opinii mieszkańców gminy Wiązowna na jego temat.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wiązowna na rok 2021 jest zasadne.

Przewodniczący Rady

**Andrzej Cholewa**